

Средно училище “Георги Бенковски” – гр. Тетевен
гр. Тетевен – 5700; обл. Ловеч; ул. “Кардан” №14; тел. 0678/ 52082; 52436; 52389
e-mail gbenkovsky@abv.bg

Утвърждава: . . . . .
Директор – Маринела Маркова

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО ОТ

УЧИЛИЩЕ И НАМАЛЯВАНЕ ДЕЛА

НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ

ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА

УЧЕБНА 2017/2018 ГОДИНА

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ.

Настоящата програма е разработена в съответствие със Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020) година.

Преждевременното напускане на училище е комплексно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България.

За целите на стратегията и програмата, съгласно препоръка на Съвета на Европейския съюз, като «преждевременно напуснали» се определят лицата между 18 и 24 години, завършили едва основно образование и по-ниска образователна степен, и които вече не участват в никаква форма на образование и обучение.

За целите на стратегията и програмата «отпадане от училище» е отписването от училище на ученик до 18 годишна възраст преди завършване на последния гимназиален клас, ако лицето не е записано в друго училище.

II. ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕТО И ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Причините за отпадането и преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

A: ИКОНОМИЧЕСКИ ПРИЧИНИ

Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността, миграционните процеси – напускането на града, търсенето на работа в големите градове и в чужбина, поставят много деца в условия, водещи до повишен риск от отпадане от училище.

B: СОЦИАЛНИ ПРИЧИНИ

Свързват се с родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, деца и ученици в риск от извършване на противообществени прояви, ученици с поведение, което е трудно или е в конфликт със закона, домашно насилие, незачитане правото на избор на децата

B: ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРИЧИНИ

Обхващат широк кръг проблеми: трудности в усвояването на учебното съдържание, слабости в методиката на преподаване и в организацията на обучението. Образователните причини са свързани и с начина на оценяване, квалификацията на учителите, навиците за учене, негативни нагласи на участниците в образователния процес и липсата на мотивация, качеството на учебниците. Големият брой отсъствия, липсата на достатъчно ефективна система за контрол върху начина на воденето и отчитането им, влошената дисциплина, насилието и агресията в училище, ниските образователни резултати са също вътрешни за училищните процеси. Взаимоотношенията в училището, неразвитото кариерно ориентиране и консултиране, неподходящият избор на училище и непривлекателността на

професионалното образование и обучение са също сред важните образователни причини за преждевременното напускане на училище. Недостатъчно ефективно се използва потенциалът на учителите, педагогическите съветници и училищните психолози при оказването на психолого-педагогическа подкрепа в превенцията за напускане на училище.

Г: ЕТНОКУЛТУРНИ ПРИЧИНИ

Етнокултурното многообразие в съвременната българска образователна система се изразява в специфичните етнически, религиозни и езикови измерения. Силно действащите вътрешногрупови норми и натискът на етнокултурните традиции сред уязвими етнически общности и групи предопределят специфичните причини за преждевременното напускане на училище: отсъствие на познавателна мотивация, ниска степен на готовност за училище, липсва мотивация на родителите за получаване на образование от децата им и др.

Д: ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПРИЧИНИ

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти както на училищно, така и на местно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите.

III. СТАТИСТИКА И АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО КЪМ НАСТОЯЩИЯ МОМЕНТ.

1. ДАННИ ЗА БРОЙ ОТСЪСТВИЯ

	2014-2015		2015-2016		2016-2017	
	извинени	неизвинени	извинени	неизвинени	извинени	неизвинени
Отсъствия прогимназиален етап	11909	3074	6552	2881	9035	5125
Отсъствия гимназиален етап	18737	2783	10307	2045	12961	2837

2. ДАННИ ЗА БРОЯ НА УЧЕНИЦИ, ОТПАДНАЛИ ОТ УЧИЛИЩЕ

	2014-2015		2015-2016		2015-2016	
	До 16 г.	Над 16 г.	До 16 г.	Над 16 г.	До 16 г.	Над 16 г.
Брой отпаднали ученици	16	2	9	4	4	1

По-голяма част от отпадналите ученици са от ромски произход, от семейства с нисък социален статус - родителите са безработни или са принудени през известни периоди от годината да работят в чужбина; това е причина често децата да бъдат оставени без родителски контрол; недостатъчен родителски капацитет, ниска ангажираност и слаб контрол от страна на част от родителите от ромски произход към присъствието на децата им в училище - в повечето от случаите тези родители спират децата си от училище за известно време, без да считат за необходимо да уведомят училищните власти и без да имат съответните уважителни причини за това; големи пропуски в овладяването на учебното съдържание и неграмотност при част от учениците от ромски произход, което ги демотивира за участие в учебния процес, води до голям брой отсъствия и отпадането им от училище;

IV. ЦЕЛИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване към училищната общност на децата и младежите като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местната общност и страната.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

1. Разработване, изпълнение и мониторинг на цялостна политика на Средно училище „Георги Бенковски” – гр. Тетевен за повишаване на обхвата и намаляване броя на отпадналите и напусналите училище ученици.
2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях.
3. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.

В изпълнение на програмата се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

- Разработен механизъм в училище за наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия;
- Повишен обхват на учениците чрез насърчаване на записването и редовното посещение;
- Намаляване броя на отпадналите и напусналите училище ученици;
- Подобрени резултати от обучението и осигуряване на подходяща образователна подкрепа за развитие на всеки ученик;

V. ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ ПО ПРЕВЕНЦИЯ И РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА С УЧЕНИЦИТЕ, КОИТО НЕ ПОСЕЩАВАТ РЕДОВНО УЧИЛИЩЕ И МЕРКИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ОТПАДАНЕТО И НАПУСКАНЕТО НА УЧИЛИЩЕ

A. МЕРКИ ПО ПРЕВЕНЦИЯ

1. Упражняване на ежедневен контрол от страна на класния ръководител върху посещаемостта на учениците в училище и своевременно уведомяване на родителите за допуснати отсъствия и други нарушения на училищния правилник.

Срок: постоянен

Отг.: Кл. Ръководители

2. Сформиране на училищни екипи за личностна подкрепа на ученици в риск от отпадане.

Срок: м. октомври 2017 г.

Отг.: Ръководството

3. Идентифициране на учениците в риск от отпадане и разработване на индивидуален план за подобрене и наблюдение на всеки отделен случай.

Срок: м. ноември 2017 г.

Отг.: Кл. Ръководители

4. Провеждане на родителски срещи.

Срок: постоянен

Отг.: Кл. ръководители

5. Упражняване на контрол от страна на ръководството върху вписването на отсъствията в дневниците и върху начина на извиняване на отсъствията от класния ръководител.

Срок: постоянен

Отг.: Ръководството

6. Засилване на контактите между родителите, класните ръководители и пед. съветник с цел повишаване на взаимната информираност за работа с проблемните ученици в училище. По-добра комуникация между класните ръководители и Училищната комисия за превенция на противообществените прояви.

Срок: постоянен

Отг.: МО на класните ръководители, УКППМН, пед. съветник

7. Включване на ученици, които имат затруднения с усвояването на учебния материал и за които има риск от отпадане от училище в групите за целодневно обучение – V, VI и VII клас. Подобряване ефективността на работата в групите.

Срок: постоянен

Отг.: Учителите в групите за целодневно обучение

8. Осигуряване на допълнително обучение на деца с образователни дефицити чрез включването им в групите за подпомагане и преодоляване на обучителни трудности по проект „Твоят час“.

Срок: м. октомври 2017 г.

Отг.: Екипът по проект „Твоят час“

9. Проучване интересите на учениците и включване на ученици в риск от отпадане в групи за дейности по интереси по проект „Твоят час“

Срок: м. октомври 2017 г.

Отг.: Екипът по проект „Твоят час“

10. Социализиране на децата от ромски произход, приобщаване към училищния живот. Намиране на други социални посредници, на които ромите вярват, за да се постигне по-голяма посещаемост в училище.

Срок: постоянен

Отг.: Класните ръководители, Училищните екипи за личностна подкрепа

11. Осигуряване на условия за ресурсно подпомагане на учениците със специални образователни потребности и използване на възможностите на проект „Подкрепа за равен достъп и личностно развитие“ по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“. Идентифициране на ученици с обучителни трудности и оказването на подкрепа от страна на ресурсния учител и психолога на училището.

Срок: постоянен

Отг.: Екипът по проект „Подкрепа за равен достъп и личностно развитие“

12. Осигуряване на безплатен транспорт на учениците.

Срок: постоянен

Отг.: Ръководството съвместно с Общинска администрация – гр. Тетевен

13. Осигуряване на учебници и учебни помагала за безвъзмездно ползване.

Срок: м. септември

Отг.: Ръководството

14. Засилване на връзката между образованието и професионалната реализация. Работа по проект „С поглед към бъдещето – училището има смисъл” съвместно с Център за приобщаващо образование.

Срок: постоянен

Отг.: Училищният екип по проекта

15. Предоставяне на услуги по кариерно ориентиране на учениците. Изграждане и прилагане на система за кариерно ориентиране и консултиране в различните възрастови групи за мотивиране за продължаване на образованието и придобиване на квалификация. Използване на възможностите по проект „Система за кариерно ориентиране в училищното образование” по ОП „Развитие на човешките ресурси”.

Срок: постоянен

Отг.: Пед. съветник, класните ръководители, учителите по спец. предмети. съвместно с екипа по проекта

16. Провеждане на информационни кампании и срещи с родители по проблемите на отговорността за възпитанието и образованието на децата и общите задължения на родителите. Информирание на родителите за възможностите за образование, обучение и/или придобиване на професионална квалификация във формалната образователна система

Срок: м. януари 2018 г. и м. март 2018г.

Отг.: Класните ръководители, пед. съветник, психолог

17. Включване на родители в училищни мероприятия. Инициативи на училището за представяне на партньорството с общността. Използване на възможностите на проект „Твоят час”.

Срок: постоянен

Отг.: Кл. ръководители, учителите в групите за целодневно обучение, ръководителите на групите по проект „Твоят час”

18. Сътрудничество и взаимодействие с различните институции, които имат отношение към проблема – Община Тетевен, Отдел „Закрила на детето” към дирекция „Социално подпомагане” – гр. Тетевен, МКБППМН – гр. Тетевен, Център за обществена подкрепа – Община Тетевен.

Срок: постоянен

Отг.: Ръководството

19. Подобряване на достъпа до образование чрез допълнителни мерки, вкл. безплатни учебници до завършване на средно образование, безплатен транспорт до завършване на средно образование за ученици с риск от отпадане и напускане на училище по социални причини.

Срок: постоянен

Отг.: Ръководството

20. Повишаване на достъпа до съвременни информационни технологии и електронизация на учебния процес.

Срок: постоянен

Отг.: Ръководството

21. Повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна среда

Срок: постоянен

Отг.Ръководството съвместно с Комисията по квалификация

Б. МЕРКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ

1. Провеждане на разговори с учениците, застрашени от отпадане и напускане, и родителите им както от страна на класния ръководител, така и от страна на педагогическия съветник и ръководството на училището.

Срок: постоянен

Отг.: Кл. ръководители, учителите в групите за целодневно обучение, пед.съветник

2. Посещения на класните ръководители и възпитателите по домовете на учениците.

Срок: постоянен

Отг.: Кл. ръководители, възпитателите, пед.съветник

3. Ежемесечно изпращане на уведомителни писма до дирекция „Социално подпомагане” за учениците, допуснали повече от пет неизвинени отсъствия.

Срок: ежемесечно

Отг.: Кл. ръководители

4. Изпращане на уведомителни писма до Община Тетевен и Дирекция „Социално подпомагане” за учениците в задължителна училищна възраст, направили голям брой неизвинени отсъствия и застрашени от отпадане.

Срок: ежемесечно

Отг.: Ръководството

5. Уведомяване на кмета на Община Тетевен с писма за отпадането на учениците.

Срок: постоянен

Отг.: Ръководството

6. Съвместна работа с отговорните институции по прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна училищна възраст.

7. Използване възможностите на Общинската комисия за борба с противообществените прояви.

Срок: постоянен

Отг.: УКППМН

В. МЕРКИ ЗА КОМПЕНСИРАНЕ

1. Привличане на преждевременно напуснали за завръщане в образователната система.

Срок: постоянен

Отг.: Училищен съвет за наставничество и подкрепа

2. Подобряване на организацията на самостоятелната форма на обучение за учениците, навършили 16 годишна възраст.

Срок: постоянен

Отг.: Ръководството